

Anonimizuota versija

Vertimas

C-816/19-1

Byla C-816/19

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą

Gavimo data:

2019 m. lapkričio 5 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Amtsgericht Hamburg (Vokietija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2019 m. spalio 16 d.

Ieškovė:

QF

Atsakovė:

Germanwings GmbH

Amtsgericht Hamburg

<...>

Nutartis

Byloje:

QF, <...> Pėčas, Vengrija

<...>

– ieškovė –

<...>

prieš

Germanwings GmbH, <...> Kelnas,

– atsakovė –

<...>

Amtsgericht Hamburg (Hamburgo apylinkės teismas) <...> 2019 m. spalio 16 d. nutarė:

Sustabdyti bylos nagrinėjimą.

Pagal SESV 267 straipsnį pateikti Europos Sąjungos Teisingumo Teismui šį klausimą dėl Sąjungos teisės išaiškinimo:

Ar skrydį vykdančio oro vežėjo darbuotojų profesinės sąjungos organizuotas streikas yra „ypatinga aplinkybė“, kaip ji suprantama pagal Reglamento (EB) Nr. 261/2004 5 straipsnio 3 dalį?

(orig. p. 2)

Motyvai:

1. <...> Nagrinėjimo sustabdymas <...>.
2. <...> Sprendimas byloje <...> priklauso nuo Europos Sąjungos Teisingumo Teismo prejudicinio sprendimo, kuriame būtų pateiktas atsakymas į rezoliucinėje dalyje suformuluotą prejudicinį klausimą.

Bylos dalyko aprašymas

3. Ieškovė iš atsakovės reikalauja 250,00 EUR kompensacijos.
4. Ieškovė turėjo patvirtintą rezervaciją į skrydį Nr. 4U7783 iš Budapešto (BUD) į Hamburgą (HAM), kurį turėjo vykdyti atsakovė; orlaivis Hamburge turėjo nusileisti 2016 m. spalio 27 d. 15 val. Skrydis buvo atšauktas. Atšaukimo priežastis buvo atsakovės skrydžių palydovų streikas 2016 m. spalio 27 d.
5. Su profesine sąjunga UFO (*Unabhängige Flugbegleiter Organisation e. V.*, Vokietijos komercinių oro vežėjų salono įgulų profesinė sąjunga) iki 2016 m. spalio 26 d. vedė kolektyvines derybas. Atsakovės pateiktą pasiūlymą, kuris neatitiko UFO reikalavimų, 2016 m. spalio 26 d. susitikimo metu UFO atmetė, nusprendama imtis kolektyvinių darbuotojų interesų gynimo veiksmų, kurie pagal UFO 2016 m. spalio 26 d. pavišintus planus turėjo apimti visus atsakovės centrus.
6. Dėl streiko buvo atšaukta 418 iš 530 atsakovės skrydžių, suplanuotų 2016 m. spalio 27 d. Likę skrydžiai buvo įvykdyti pertvarkius skrydžių planą ir nusamdžius užsakovųjų skrydžių oro linijų bendroves. Sudarydama pakaitinį skrydžių planą, atsakovė teikė pirmenybę paskirties vietoms, kurių buvo

neįmanoma arba labai sunku pasiekti kitomis transporto priemonėmis. Be to, atsakovė atšaukė pirmiausia Vokietijos vidaus skrydžius į paskirties vietas, kurias buvo galima pasiekti traukiniu. Iš visų atsakovės dar turimų darbuotojų buvo suformuotos pakaitinės įgulos.

7. Keleivius, kurių skrydžiai buvo atšaukti, atsakovė informavo 2016 m. spalio 26 d. **(orig. p. 3)**

Taikytini ES teisės aktai

Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija (OL C 364, 2000, p. 1)

8. 12 straipsnyje („Susirinkimų ir asociacijų laisvė“) nustatyta:

„1. Kiekvienas turi teisę laisvai rinktis į taikius susirinkimus, taip pat laisvę jungtis kartu su kitais į visų lygių asociacijas, ypač politinėje, profesinėje ir pilietinėje srityse, įskaitant teisę steigti profesines sąjungas ir stoti į jas ginti savo interesų. <...>“

9. 28 straipsnyje („Teisė į kolektyvines derybas ir kolektyvinių veiksmų teisė“) nustatyta:

„Darbuotojai ir darbdaviai arba atitinkamos jų organizacijos pagal Sąjungos teisę ir nacionalinius teisės aktus bei praktiką turi teisę derėtis ir atitinkamu lygiu sudaryti kolektyvinius susitarimus, o interesų konflikto atveju imtis kolektyvinių veiksmų, įskaitant streikus, savo interesams apginti.“

Europos socialinė chartija (ETS Nr. 35, 1961 10 18)

10. I dalies 6 punkte nustatyta:

„Visi darbuotojai ir darbdaviai turi teisę į kolektyvines derybas.“

11. II dalies 6 straipsnyje („Teisė į kolektyvines derybas“) nustatyta:

„Siekdamos užtikrinti, kad būtų veiksmingai įgyvendinta teisė į kolektyvines derybas, Šalys įsipareigoja:

<...>

Ir pripažįsta:

4. Darbuotojų ir darbdavių teisę veikti kolektyviai kilus interesų konfliktams, taip pat teisę streikuoti, laikantis įsipareigojimų pagal anksčiau sudarytas kolektyvines sutartis.“ **(orig. p. 4)**

2004 m. vasario 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 261/2004

12. 14 konstatuojamoji dalis suformuluota taip:

„Kaip ir pagal Monrealio konvenciją, skrydžius vykdančių oro vežėjų prievolės turėtų būti ribojamos arba jiems turėtų būti taikomos išimtys tais atvejais, kai įvykio priežastis yra ypatingos aplinkybės, kurių nebūtų buvę galima išvengti net ir imantis visų pagrįstų priemonių. Tokios aplinkybės gali susidaryti pirmiausia šiais atvejais: dėl politinio nestabilumo, meteorologinių sąlygų, neleidžiančių vykdyti atitinkamo skrydžio, pavojaus saugumui, netikėtai atsiradusių skrydžių saugos trūkumų ir streikų, turinčių įtakos skrydį vykdančio oro vežėjo veiklos vykdymui.“

13. 5 straipsnyje („Skrydžių atšaukimas“) nustatyta:

„1. Atšaukus skrydį: <...>

c) atitinkami keleiviai turi teisę į kompensaciją, kurią skrydį vykdančio oro vežėjas išmoka pagal 7 straipsnį <...>

3. Skrydį vykdančio oro vežėjas neprivalo mokėti kompensacijos pagal 7 straipsnį, jei gali įrodyti, kad skrydis buvo atšauktas dėl ypatingų aplinkybių, kurių nebūtų buvę galima išvengti net ir imantis visų pagrįstų priemonių.“

14. 7 straipsnyje („Teisė į kompensaciją“) nustatyta:

„1. Kai daroma nuoroda į šį straipsnį, keleiviai gauna tokio dydžio kompensaciją:

a) 250 eurų visų 1500 kilometrų ar mažesnio atstumo skrydžių atveju; <...>“
(orig. p. 5)

<...>

15. <...>

Su prejudiciniu klausimu susijusi nacionalinė jurisprudencija

16. 2012 m. rugpjūčio 21 d. sprendimu <...> *Bundesgerichtshof* (Federalinis Aukščiausiasis Teismas) nusprendė <...>:

1. **Jei kolektyvinio darbo ginčo metu profesinė sąjunga oro vežėjo pilotus paragina streikuoti, tai gali nulemti ypatingų aplinkybių atsiradimą, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 261/2004 5 straipsnio 3 dalį.**

2. Tokiu atveju oro vežėjas turi teisę nemokėti kompensacijų už tuos skrydžius, kuriuos jis atšaukia siekdamas pakoreguoti skrydžių planą pagal tikėtinus paskelbto streiko padarinius.

Savo sprendimui pagrįsti *Bundesgerichtshof*, be kita ko, pateikė šiuos motyvus (25-26 punktai):

„Atsakovei negali būti užginta galimybė remtis ypatingomis aplinkybėmis vien todėl, kad atsakovė galėjo kontroliuoti situaciją.

Paprastai negalima preziumuoti, kad vykstant kolektyviniam ginčui situacija yra kontroliuojama ir todėl ypatingų aplinkybių atsirasti negali. Sprendimą streikuoti priima darbuotojai, naudodamiesi teise į kolektyvinių derybų autonomiją, ir oro vežėjas šiam sprendimui neturi įtakos. Tai reiškia, kad sprendžiant klausimą, bus streikas ar ne, oro vežėjas (**orig. p. 6**) paprastai negali teisiškai reikšmingai paveikti net ir nuosavų darbuotojų. Argumentas, kad skrydį vykdančias oro vežėjas turi galimybę įvykdyti streikuoti susiruošusių savo darbuotojų reikalavimus ir taip užkirsti streikui kelią, negali būti priimtas. Juk tai reikštų, kad oro vežėjas turėtų atsisakyti savo Sąjungos teisėje įtvirtintos teisės laisvai jungtis į asociacijas ir vykstant ginčui su darbuotojais *a priori* užimti pralaimėtojo poziciją. To negalima pagrįstai tikėtis iš oro vežėjo ir ilgalaikeje perspektyvoje tai pakenktų keleivių interesams.“

Šalių teisinės nuomonės

17. Ieškovė mano, kad paties oro vežėjo skrydžių palydovų streikas nėra „ypatinga aplinkybė“, kaip ji suprantama pagal Reglamento (EB) Nr. 261/2004 5 straipsnio 3 dalį. Ji mano, kad per kiekvienas kolektyvines derybas reikia numanyti, kad gali įvykti streikas, vadinasi, gali reikėti atšaukti skrydžius: tai yra tipiškas, vykdanč veiklą tikėtinas ir todėl ne ypatingas įvykis.
18. Atsakovė mano, kad profesinės sąjungos organizuotas streikas yra ypatinga aplinkybė neatsižvelgiant į tai, ar streikuoja skrydį vykdančiojo oro vežėjo darbuotojai, ar ne. Reglamente (EB) Nr. 261/2004 nedaroma skirtumo tarp darbuotojų ir trečiųjų asmenų streiko.

Preliminari teismo nuomonė

19. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas mano, kad į prejudicinį klausimą reikia atsakyti neigiamai.
20. 2018 m. balandžio 17 d. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimą byloje C-195/17 teismas supranta taip, kad keleivio teisė į kompensaciją neturi priklausyti nuo to, ar streikas pagal taikytinas nacionalinės darbo teisės ar kolektyvinės sutarties normas yra teisėtas, ar ne; veikiau „ypatingomis aplinkybėmis“, kaip jos suprantamos pagal Reglamento Nr. 261/2004 5 straipsnio

3 dalį, laikytini tik tokie įvykiai, (**orig. p. 7**) kurie dėl savo pobūdžio ar atsiradimo priežasčių nėra būdingi įprastai atitinkamo oro vežėjo veiklai ir kurių jis realiai negali kontroliuoti.

21. Teismas spėja, kad jei jau „laukinis streikas“ yra laikytinas įvykiu, kuris gali būti kontroliuojamas, *juo labiau* tokiu turėtų būti laikomas nuosavų darbuotojų profesinės sąjungos organizuotas streikas (pavyzdžiui, oro vežėjui pasiekiant susitarimą su atitinkama profesine sąjunga); tai reiškia, kad „ypatingų aplinkybių“, ko gero, nebuvo.
22. Kita vertus, prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas neatmeta galimybės, kad Europos Sąjungos Teisingumo Teismas profesinės sąjungos organizuotą streiką vertins kitaip, nes teisę į pastarąjį, kitaip nei „laukinio streiko“ atveju, saugo Pagrindinių teisių chartijos 12 straipsnio 1 dalis ir 28 straipsnis ir todėl, atitinkamai aiškinant 2018 m. balandžio 17 d. sprendimą byloje C-195/17, profesinės sąjungos organizuotam streikui jis netaikomas. Ir Europos socialinės chartijos 6 straipsnio 4 dalimi užtikrinta teisė streikuoti, kaip nurodyta jo įvadiniame sakinyje ir I dalies 6 straipsnio programiniame sakinyje, yra teisės į (koordinuotas) kolektyvines derybas dalis. Aiškiai pripažįstama, kad siekiama „užtikrinti, kad būtų veiksmingai įgyvendinta teisė į kolektyvines derybas“. Todėl gali būti, kad Europos Sąjungos Teisingumo Teismas, priešingai nei 19-21 punktuose padarytos prielaidos, remsis tuo, kad jo jurisprudencijos taikymas profesinių sąjungų organizuotiems streikams pažeistų Europos teisę – tai prireikus galima išvelgti Reglamento (EB) Nr. 261/2004 14 konstatuojamoje dalyje, kurioje streikas bendrai vadinamas „ypatinga aplinkybe“, tačiau pažeidimą visų pirma sudarytų – bet kuriuo atveju galiausiai pripažintinas – įsikišimas į Sąjungos teisės saugomą oro vežėjo teisę laisvai jungtis į asociacijas.

Proceso stadija (nacionaliniame teisme)

23. <...> (**orig. p. 8**)

<...>

<...> (parašas)

<...>